

บทบาทโย้ยกลองเลงในประเพณีและการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชาวบ้านอากาศ

ตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

The Role of Yoiy Klongleng in the Traditions and Cultural Transmission of the
Ban Akat Community Akat Sub-district Akat Amnuai District Sakon Nakhon Province

อรรคพล ราชบุรีศิริ

Akkapon Rachsiri

อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Lecturer from the Faculty of Humanities and Social Sciences Rajabhat Sakonnakhon University

*Corresponding Author Email: akkapon3093@gmail.com

Received: 24 June 2025

Revised: 14 August 2025

Accepted: 17 August 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทบาทของโย้ยกลองเลงในบริบทประเพณีและการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชนบ้านอากาศ ตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร โดยใช้ขอบเขตด้านข้อมูล ขอบเขตด้านพื้นที่ เครื่องมือที่ใช้ บทความนี้ ใช้ระเบียบวิธีแบบเชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร ผลการศึกษาพบว่า โย้ยกลองเลงมีบทบาทสำคัญในพิธีกรรมและประเพณีท้องถิ่น เช่น งานไหลเรือไฟ แข่งเรือยาว ออกพรรษา บุญบั้งไฟ และบุญมหาชาติ นอกจากสร้างความสนุกสนานและความสามัคคีในชุมชนแล้ว ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ และวิถีชีวิตสู่คนรุ่นใหม่ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมสมัยใหม่เป็นปัจจัยท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องของการแสดงนี้ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการอนุรักษ์ที่เหมาะสม เช่น การส่งเสริมผ่านระบบการศึกษาและกิจกรรมท้องถิ่น

คำสำคัญ: โย้ย, กลองเลง, บ้านอากาศ

Abstract

This academic consists purposes to study and analyze the role of Yoi Klang Leng within the context of local traditions and cultural transmission in Ban Akat community, Akat Subdistrict, Akat Amnuai District, Sakon Nakhon Province. The study focuses on specific data and geographic boundaries. The data collection methods include in-depth interviews, participant observation, and document analysis. The findings reveal that Yoi Klang Leng plays a significant role in local rituals and traditions such as the Loi Ruea Fai Festival, Long Boat Racing, Buddhist Lent Festival, Bun Bang Fai (Rocket Festival), and Bun Mahachat (Great Sermon Festival). Besides fostering enjoyment and community solidarity, Yoi Klang Leng serves as an important medium for transmitting values, beliefs, and ways of life to younger generations. However, social and cultural changes in modern times

pose challenges to the continuity of this performance. Therefore, appropriate conservation measures are necessary, including promotion through the education system and local community activities.

Keywords: Yoiy, Klongleng, Ban Akat

บทนำ

ประเทศไทย เป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและประเพณี โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีมรดกทางวัฒนธรรมพื้นบ้านที่หลากหลายและโดดเด่น หนึ่งในนั้นคือ “โย้ยกลองเลง” ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านที่ผสมผสานระหว่างเสียงดนตรี การร้องเพลง และการฟ้อนรำอย่างลงตัว สะท้อนถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ และค่านิยมของชุมชน ชนอย่างชัดเจน โดยเฉพาะชุมชนบ้านอากาศ อำเภอบ้านอากาศ อำเภอสกลนคร ที่ยังคงอนุรักษ์และสืบสานการแสดงนี้อย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม (2563, น.52) พบว่า ดนตรีพื้นบ้านเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ชุมชนและความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากเป็นทั้งเครื่องมือสื่อสารและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้จากอดีตสู่ปัจจุบัน นอกจากนี้การแสดงโย้ยกลองเลงยังสะท้อนถึงพิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อของชาวอีสานที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตเกษตรกรรม ความเชื่อเรื่องผีฟ้า ผีแถน และความเคารพต่อธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง (พิชิต วัฒนธรรม, 2562, น.67) ในด้านการศึกษา พบว่าโรงเรียนในท้องถิ่นบางแห่งได้เริ่มบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับโย้ยกลองเลงเข้าไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของตนเอง (สุพจน์ ทองคำ, 2564, น.93) อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของสังคมและอิทธิพลของวัฒนธรรมสมัยใหม่ส่งผลให้เยาวชนในบางชุมชนขาดความสนใจและไม่เห็นคุณค่าของศิลปะพื้นบ้านเหล่านี้อีกต่อไป

บทความนี้ จึงมุ่งเน้นศึกษาบทบาทของโย้ยกลองเลงทั้งในมิติของการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรม การสร้างความสามัคคีในชุมชน และการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เยาวชนรุ่นใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การอนุรักษ์ที่เหมาะสมและยั่งยืน อันจะนำไปสู่การคงอยู่ของศิลปะการแสดงพื้นบ้านประเภทนี้ในสังคมปัจจุบัน การแสดงโย้ยกลองเลงมีความสำคัญไม่เฉพาะในแง่ของศิลปะและความบันเทิงเท่านั้น อย่างไรก็ตามในยุคโลกาภิวัตน์ที่เทคโนโลยีและวัฒนธรรมสมัยใหม่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วส่งผลให้เยาวชนบางส่วนให้ความสนใจในศิลปะพื้นบ้านลดลง รวมทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้โอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้มีน้อยลง อันเป็นปัจจัยที่คุกคามความยั่งยืนของการแสดงโย้ยกลองเลง

ดังนั้น ด้วยเหตุนี้ การศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหลายฝ่าย ได้แก่ 1) ชุมชนท้องถิ่น ในการใช้ข้อมูลเพื่อออกแบบกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม 2) ครู นักเรียน และสถานศึกษา ที่สามารถบูรณาการความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านเข้ากับการเรียนการสอน 3) นักวิชาการและหน่วยงานภาครัฐ ที่สามารถใช้ข้อมูลเชิงลึกในการกำหนดนโยบายด้านวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น และ 4) เยาวชน ในการเข้าใจและเห็นคุณค่าของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ทั้งนี้ การศึกษาบทบาทของโย้ยกลองเลงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ไม่เพียงเพื่อบันทึกและวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะการแสดงนี้ แต่ยังมุ่งเน้นไปที่การเข้าใจบทบาททางสังคมและวัฒนธรรมของโย้ยกลองเลงในฐานะเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ตลอดจนศึกษากลไกการถ่ายทอดสู่เยาวชนรุ่นใหม่ เพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

บทวิเคราะห์

1. ประวัติความเป็นมา

โย้ยกลองเลงเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวอีสานที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างการตีกลอง รำ และขับร้อง ซึ่งมีต้นกำเนิดในชุมชนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดสกลนคร หนองคาย และนครพนม คำว่า “โย้ย” หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายอย่างยืดหยุ่นตามจังหวะของเสียงดนตรี ส่วน “กลองเลง” หมายถึง กลองชนิดหนึ่งที่มีเสียงหนักแน่น ใช้ตีกำกับจังหวะในการแสดงร่วมกับเครื่องดนตรีอื่น เช่น พิณ แคน โหวด และดนตรีพื้นบ้านอีสาน

รูปภาพที่ 1 ประกอบการโย้ยกลองเลงเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวอีสาน (อรรถพล ราษฎร์ศิริ, 2568)

ในอดีต โย้ยกลองเลงถือกำเนิดขึ้นจากกิจกรรมความบันเทิงของชุมชนในช่วงเทศกาลงานบุญ โดยเฉพาะงานเทศกาลไหลเรือไฟ เทศกาลแข่งเรือยาว เทศกาลออกพรรษา ประเพณีบุญเดือนอ้ายไหว้พระธาตุเมืองอากาศ บุญมหาชาติ บุญประทัยข้าว และบุญประเพณีบุญตูบ บุญบั้งไฟและบุญเดือนหก ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีคนมีเวลาร่วมกันจากการเกษตร จึงรวมกลุ่มกันฝึกซ้อมและแสดงโย้ยกลองเลงเพื่อสร้างความสนุกสนานและแสดงออกถึงความสามารถทางดนตรีและการรำ การแสดงนี้มีลักษณะเปิดเผย ใช้พื้นที่กลางแจ้ง และมักจะเป็นกิจกรรมที่รวมคนทั้งชุมชนเข้าด้วยกัน ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ

รูปภาพที่ 2 ประเภทการโย้ยกลองเลงเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวอีสาน (อรรถพล ราชบุรีศิริ, 2568)

โย้ยกลองเลงในชุมชนบ้านอากาศ ตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร มีประวัติความเป็นมายาวนานกว่า 60 ปี โดยเกิดจากการถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านดนตรีจากบรรพบุรุษ ซึ่งได้พัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในแต่ละยุคสมัย เดิมทีโย้ยกลองเลงเน้นการใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ เช่น กลองที่ทำจากไม้และหนังสัตว์ ปัจจุบันแม้จะมีการปรับเปลี่ยนวัสดุและรูปแบบการแสดงให้ร่วมสมัยมากขึ้น แต่แก่นแท้ของโย้ยกลองเลงยังคงยึดโยงกับวิถีชีวิต ความเชื่อ และประเพณีของท้องถิ่นอย่างเหนียวแน่น การแสดงโย้ยกลองเลงไม่เพียงแต่สะท้อนความสามารถเชิงศิลปะของชุมชน แต่ยังเป็นเวทีแสดงอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่ชัดเจน และเป็นกลไกสำคัญในการหล่อหลอมความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่นอย่างไม่เป็นทางการ ชุมชนบ้านอากาศจึงถือเป็นแหล่งอนุรักษ์โย้ยกลองเลงที่สำคัญแห่งหนึ่งในภาคอีสาน

รูปภาพที่ 3 ประกอบการโย้ยกลองเลงเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวอีสาน (อรรถพล ราชบุรีศิริ, 2568)

และจากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการศึกษาข้อมูลเอกสาร พบว่าโย้ยกลองเลงมีบทบาทสำคัญในชุมชนบ้านอากาศ ตำบลอากาศ อำเภอบ้านอากาศ อำเภอบ้านอากาศ จังหวัดสกลนคร โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั้งสามประการ ดังนี้

1.1 บทบาทของโย้ยกลองเลงในพิธีกรรมและประเพณีของชาวบ้านอากาศ ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าโย้ยกลองเลงเป็นการแสดงที่มีรากฐานลึกซึ้งในวัฒนธรรมและความเชื่อของชาวอีสาน โดยเฉพาะชาวบ้านอากาศ ตำบลอากาศ อำเภอบ้านอากาศ อำเภอบ้านอากาศ จังหวัดสกลนคร การแสดงนี้ปรากฏในพิธีกรรมสำคัญของชุมชน ได้แก่ บุญบั้งไฟ งานไหลเรือไฟ บุญเดือนหก และบุญมหาชาติ โดยโย้ยกลองเลงทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ วิญญาณบรรพบุรุษ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การตีกลองและการฟ้อนโย้ยไม่เพียงเป็นกิจกรรมเพื่อความสนุกสนาน หากยังแฝงไว้ด้วยนัยเชิงจิตวิญญาณ เช่น การขับไล่สิ่งชั่วร้าย การเชื่อเชิญผีฟ้า ผีดิน และการขอพรเพื่อความอุดมสมบูรณ์ในการเกษตรกรรม นอกจากนี้ การแสดงโย้ยกลองเลงยังถือเป็นเครื่องมือในการประกาศถึงความเป็นปึกแผ่นของชุมชน โดยเฉพาะในพิธีกรรมที่มีความสำคัญสูง ซึ่งต้องใช้ความร่วมมือจากหลายฝ่ายในชุมชน และการสังเกตการณ์จริงในพื้นที่พบว่า ก่อนเริ่มพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับโย้ยกลองเลง มักจะมีการเซ่นไหว้เจ้าที่เจ้าทางหรือผีบรรพบุรุษเพื่อแสดงความเคารพและขอพร นอกจากนี้ยังมีการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของวงกลองให้สอดคล้องกับความเชื่อด้านพลังงานและทิศมงคล เช่น การหันหน้าวงดนตรีไปทางทิศตะวันออกในงานไหลเรือไฟ ซึ่งเชื่อว่าเป็นทิศแห่งความรุ่งเรือง

1.2 บทบาทของโย้ยกลองเลงในการถ่ายทอดวัฒนธรรมสู่คนรุ่นใหม่ พบว่า โย้ยกลองเลงมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านดนตรี ท่ารำ เนื้อเพลง และคติความเชื่อสู่เยาวชนในชุมชน โดยอาศัยกลไกการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการผ่านครอบครัว กลุ่มวัฒนธรรม และโรงเรียนท้องถิ่น กระบวนการถ่ายทอดมีลักษณะต่อเนื่อง และเน้นการฝึกฝนร่วมกันระหว่างคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม พบว่าเยาวชนที่มีส่วนร่วมในการแสดงโย้ยกลองเลงมีความเข้าใจและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น อีกทั้งยังพัฒนาทักษะด้านการแสดงและความร่วมมือกับคนในชุมชน การเชื่อมโยง

ยกย่องเลงจึงเป็นมากกว่าการเตรียมการแสดง หากเป็นกระบวนการบ่มเพาะทักษะชีวิต การรู้จักหน้าที่ และการเคารพผู้สูงวัย โดยเฉพาะในช่วงปิดภาคเรียน โรงเรียนและศูนย์วัฒนธรรมชุมชนจะจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งครอบคลุมทั้งทฤษฎีพื้นฐาน เช่น ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์โย้ยกลองเลง การจำแนกประเภทของกลองและแคน ไปจนถึงการฝึกปฏิบัติจริง เช่น การตีกลองในจังหวะต่าง ๆ การแสดงฟ้อนรำ และการเรียนรู้บทเพลงพื้นบ้าน นอกจากนี้ ยังมีการบูรณาการโย้ยกลองเลงเข้าสู่กิจกรรมอื่น เช่น การแสดงในงานกีฬา งานวันครู หรือวันเด็กแห่งชาติ ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสในการนำเสนอและรับรู้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านในบริบทใหม่ ๆ และยังช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครองเกิดความภาคภูมิใจในบุตรหลาน และกลับมาสนับสนุนการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมมากขึ้น

2. แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปะการแสดงโย้ยกลองเลงให้คงอยู่ต่อไป

จากการศึกษาพบว่า แนวทางการอนุรักษ์ที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคการศึกษา แนวทางที่สำคัญ ได้แก่ 1) การสร้างศูนย์การเรียนรู้ประจำชุมชน เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ บันทึกวิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ปากเปล่าจากผู้เฒ่าผู้แก่ 2) บูรณาการในหลักสูตรการศึกษา โดยเฉพาะในรายวิชาดนตรี ศิลปะ และสังคมศึกษา เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากห้องเรียนและภาคสนาม 3) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เช่น การเผยแพร่ผ่าน YouTube, Facebook Page ของโรงเรียน หรือชุมชน เพื่อขยายการรับรู้และการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ 4) จัดกิจกรรมประจำปี เช่น การประกวดโย้ยกลองเลงระดับอำเภอและจังหวัด เพื่อกระตุ้นการแข่งขันและการสร้างแรงจูงใจ และ 5) จัดทำสื่อดิจิทัลแบบมีส่วนร่วม เช่น การผลิตสารคดีสั้นโดยนักเรียนเพื่อบอกเล่าความประทับใจจากการฝึกซ้อมและแสดง

ข้อค้นพบเชิงวิชาการ หรือองค์ความรู้ใหม่เชิงวิชาการ

ข้อค้นพบเชิงวิชาการของการบทความนี้ คือ การจัดตั้งชมรมเยาวชน การพัฒนาเครือข่ายครูภูมิปัญญา และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นแนวทางที่ชัดเจนและสามารถนำไปใช้จริงได้ โดยเฉพาะในยุคที่การเรียนรู้ไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน การผลักดันโย้ยกลองเลงเข้าสู่ระบบการศึกษาทั้งในและนอกระบบ จะเป็นแนวทางสำคัญในการปรับเปลี่ยนมรดกวัฒนธรรมให้เป็นทุนแห่งอนาคต อีกทั้งยังมีข้อเสนอเพิ่มเติมที่ได้จากการศึกษา ได้แก่ การจัดตั้งชมรมเยาวชนโย้ยกลองเลง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมกับความสนใจของเยาวชน อีกทั้งยังควรมีการจัดตั้งเครือข่ายครูภูมิปัญญา เพื่อให้การถ่ายทอดมีความเป็นระบบและยั่งยืน โดยเครือข่ายดังกล่าวสามารถทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา จัดอบรมครูรุ่นใหม่ และประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานวิจัยเพื่อจัดทำฐานข้อมูลดิจิทัลที่เข้าถึงง่าย นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอเชิงนโยบาย เช่น การกำหนดให้โย้ยกลองเลงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ควรได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ และสนับสนุนงบประมาณรายปีจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้ในการฝึกอบรม สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ เวทีแสดงผลงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ศิลปะการแสดงนี้ต่อไป

บทสรุป

จากการศึกษาเรื่องบทบาทของโย้ยกลองเลงในประเพณีและการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชนบ้านอากาศ ตำบลอากาศ อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถสรุปผลได้อย่างครอบคลุมในหลายมิติ โดยเฉพาะบทบาทของโย้ยกลองเลงในฐานะสื่อกลางของการดำรงชีวิตตามขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อของชาวอีสาน ที่เชื่อมโยงผู้คนในชุมชนเข้าด้วยกันผ่านกระบวนการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรม และการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น โย้ยกลองเลงไม่เพียงแต่เป็นศิลปะการแสดง แต่ยังเป็นกลไกใน

การสื่อสารทางวัฒนธรรมที่มีพลังในการสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของการภาคภูมิใจในท้องถิ่น และการอ้างว้างซึ่งรากเหง้าทางสังคม ทั้งนี้พบว่าในปัจจุบันเยาวชนมีความสนใจในโยยกลองเลงเพิ่มขึ้นเมื่อมีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับยุคสมัย เช่น การบูรณาการในกิจกรรมโรงเรียน การใช้สื่อออนไลน์ในการเผยแพร่ และการจัดประกวดที่สนับสนุนให้เยาวชนมีบทบาทเป็นผู้สืบทอดโดยตรง อย่างไรก็ตาม การดำรงอยู่ของโยยกลองเลงในระยะยาวยังคงเผชิญกับความท้าทายจากปัจจัยภายนอก เช่น ความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างครอบครัว การย้ายถิ่นฐาน และค่านิยมใหม่ที่ห่างไกลจากชุมชน จึงควรมีการพัฒนาเชิงนโยบายอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้าน การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างกลไกการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น และการให้การสนับสนุนทางงบประมาณอย่างเหมาะสมจากภาครัฐและองค์กรท้องถิ่น ดังนั้น การอนุรักษ์โยยกลองเลงจึงไม่ใช่เพียงการอ้างศิลปะการแสดง แต่คือการอ้างชีวิต ความเชื่อ คุณค่าทางวัฒนธรรม และการรวมพลังของคนในชุมชน เพื่อสร้างความมั่นคงทางวัฒนธรรมในโลกยุคใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2563). *รายงานวัฒนธรรมประจำปี 2563*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- พิชิต วัฒนธรรม. (2562). *เสียงแคนและความเชื่อในวัฒนธรรมอีสาน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพจน์ ทองคำ. (2564). การส่งเสริมศิลปะพื้นบ้านในโรงเรียนท้องถิ่น. *วารสารครุศาสตร์*, 19(1), 77–91.

บุคลากรกรม

ประดิษฐ์ คิอินธิ (ผู้ให้สัมภาษณ์). อรรถพล ราชบุรีศิริ (ผู้สัมภาษณ์). สถานที่โรงเรียนบ้านอากาศ ตำบลอากาศ อำเภอบางบาล
อำนาจ จังหวัดสกลนคร. เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2568.